

ἀποξαμώνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ.-Τραπ. Χαλδ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξαμώνω, δι' ὃ ἴδ. ἔξαμώνω.

Α) Ἐνεργ. 1) Μετρῶ, καταμετρῶ, ἰδίᾳ διὰ τῆς σπιθαμῆς Πόντ. (Κερασ.): 'Αποξάμωσον τὸ παννίν καὶ τέρεν πόσον ἔν'. 2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἔκτείνω τὴν χεῖρα διὰ νὰ κτυπήσω ἥ καὶ κτυπῶ τινα διὰ τῆς χειρὸς Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): 'Ἐπεξάμωσεν ἥ ἐπεξαμᾶθεν κ' ἐντῷ με ἀπέσ' 'ς σὸ στόμαν (ἄπλωσε τὸ χέρι καὶ μὲ ἔκτύπησε 'ς τὸ στόμα) Τραπ. "Ἐναν ἐπεξάμωσ' ἀτον, τ' ὅμματα τ' τζίας ἔβγαλαν (τζίας = φωτιές) Κερασ. || Φρ. 'Αποξαμοῦμαι καὶ χτυπῶ (φαπίζω ισχυρῶς) Κερασ. Συνών. ἀπανοίον ματι (Ιδ. ἀπανοίγω).

Β) Μέσ. 1) Ἀντιμετροῦμαι ἔνθ' ἀν.: 'Ἐπεξαμώθαμε καὶ ἔγὼ εἴμαι καὶ ἄλλο ψηλὸς Τραπ. β) Μεταφ. ἀντιπαραβάλλομαι ἔνθ' ἀν.: Τὸ πόνιν ἀτ' 'κι τερεῖ, ἀπάν'-ι-μ' ἀποξαμοῦται (πόνι = μπόι, ἀνάστημα) Χαλδ. Μ' ἀποξαμοῦσαι 'ς σ' ἀρχόντες κιάν' Κοτύωρ. 2) Ἐπεμβαίνω ώς ίκανὸς πρός τι Κερασ.: 'Σ δλα ἀποξαμοῦσαι.

ἀποξαναρχῆς ἐπίρρο. πολλαχ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρο. ἔξαναρχῆς.

'Εξ ἀρχῆς, αὐθις: Τώρα πάλι ἀποξαναρχῆς (θὰ τὰ εἰποῦμε - θὰ τὰ κάνωμε κττ.) Συνών. ἀποξαρχῆς 2.

ἀποξανίδει τό, Σαλαμ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀποξαίνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Τὰ ἐκ τῆς ξάνσεως τῶν μαλλίων κττ. ύπολείμματα, μικρὰ καὶ κακά μαλλία ἄχρηστα πρὸς νῆσιν. Συνών. ἀπολαναριδι, ἀπόξασμα.

ἀποξανοίγω Κρήτ. 'ποξανοίγω Κρήτ. (Ἐμπαρ. κ.ά.) ἀποξανοίω Κύθν.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξανοίγω.

'Επιμελοῦμαι, φροντίζω περὶ τίνος, περιποιοῦμαι τινα, οἷον ἀσθενῆ, γέροντα κττ. ἔνθ' ἀν.: 'Ποξανοίγω τὸν ἀρρωστάριον ἵσως καὶ ν' ἀναδρανίσῃ 'Εμπαρ. 'Ἐποξάνοιξε τὸ δεθερό τζῆς καὶ τὸ ρύνι τζῆς δὰ μὴ 'βοξαροίξῃ; Κρήτ. 'Εγὼ τὴν ἐποξάνοιξα 'ς τὴν ἀρρωσθῆτα δῆς αὐτόθ. Δὲν ἡκαμα παιδὶ καὶ δὲ γατέχω ποιὸς δὰ μὲ 'ποξανοίξῃ αὐτόθ. Δὲν ἀποξανοίγει τσοὶ γονέους του αὐτόθ. 'Αμα ἔρχουντε τὰ παιδιά μου, θὰ μ' ἀποξανοίσουντε Κύθν. Συνών. ἔξανοίγω.

ἀποξάνοιξι ἥ, Κρήτ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀποξανοίγω.

Φροντίζω, περιποίησίς τίνος, οἷον ἀσθενοῦς, γέροντος κττ.

ἀποξαπάνω ἐπίρρο. Ρόδ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρο. ἔξαπάνω.

'Επάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐντελῶς ἐπάνω: 'Ἄσμ.

'Πουμέσα βάλ-λει τὰ χρουσᾶ, 'πόξω τὰ κρουνοταλ-λένια καὶ ἀποξαπάνω ἔβαλε τὰ μαργαριταρένια.

ἀποξαρχῆς ἐπίρρο. πολλαχ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρο. ἔξαρχῆς.

1) Εὔθυνς ἔξ ἀρχῆς: 'Αποξαρχῆς σοῦ τό 'πα δῆι αὐτὸ ποῦ γυρεύεις δὲν γίνεται. 'Ἐπρεπε νά 'χη γνῶσι ἀποξαρχῆς. Συνών. ἔξαρχῆς. 2) Ἐξ ἀρχῆς, αὐθις: Πέρις μου τὸ ἀποξαρχῆς, γιατὶ δὲν κατάλαβα καλά. Συνών. ἀποξαναρχῆς.

ἀπόξασμα τό, Πελοπν. (Βούρβουρ.) —Λεξ. Αἰν.

'Εκ τοῦ ρ. ἀποξαίνω.

Τὰ ἐκ τῆς ξάνσεως τῶν μαλλίων ύπολείμματα, μικρὰ καὶ κακά, ἄχρηστα πρὸς νῆσιν ἔνθ' ἀν.: Τιγάρες είλα μαλλιά; κάτι ἀποξάσματα Βούρβουρ. Συνών. ἀποξανίδι.

ἀποξάφτω Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξαφτω.

1) Ἀποβάλλω τὴν θερμότητα, τὴν πύρωσιν: 'Ἐπέξαψεν τὸ σίδερον. 2) Ἐπὶ τοῦ σώματος, ἀποβάλλω τὴν ἔξαψιν, τὴν φλόγωσιν ἔνθ' ἀν.: Ξάφτ' καὶ ἀποξάφτ' ὁ πρόσωπό μ' Τραπ. Τὰ ποδάρᾳ μ' ἔξαφτνε καὶ ἀποξάφτνε (περιοδικῶς φλογίζονται) Χαλδ.

ἀποξάψιμον τό, Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποξάφτω.

Παῦσις τῆς πυρώσεως. Συνών. ἀπόξαμμαν.

ἀποξεβάλλω ἀμάρτ. ἀπονξβάνον Σαμοθρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεβάλλω. Διὰ τὸν εἰς - νω - νον τύπ. πβ. ἀποβάλλω - ἀποβάνω. Τὸ ἀπον -

'βάνον κατ' ἀποβολὴν τοῦ ἐκ τοῦ εποελθόντος νόθου ι. 'Ανταποδίδω καλὸν ἥ κακόν: Σὰ γλώσσ' ἡ-γ-ἄδαας -ι- μ' ἀτ' τὸν σταστὸ δσα μ' ἔκαψις 'αὰ σὶ τ' ἀπονξβάνον (ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ ἄνδρας μου ἀπὸ τὸν στρατόν, δσα μὲ ἔκαψες θὰ σοῦ τὰ ἀνταποδώσω).

ἀποξεγωνιδιάζω ἀμάρτ. ἀποξεωνιδιάζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεγωνιδιάζω.

'Αφαιρῶ, περικόπτω τὰ γωνίδια, τὴν ἀκρωβελίαν, ἐπὶ ἄρτου: 'Ἐποξεωνιδιάσετε το πεζὰ τὸ καρβέλλι, τώρα θὰ τρώτε τὴν ψίχα.

ἀποξεθυμαίνω Κρήτ. —Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεθυμαίνω.

1) Ἐπὶ ὑγρῶν ἀρωματούχων ἥ οίνοπνευματούχων, ἀποβάλλω ἐντελῶς τὸ ἀρωματὸν τὸ οίνόπνευμα ἔνθ' ἀν.: "Ητανε ἔσθυμασμένο, τ' ἄφημε καὶ ἔσκεπο καὶ ἀποξεθύμανε Κρήτ. 2) Ἀποβάλλω ἐντελῶς τὴν ὅργην μου ἔνθ' ἀν.: Εἶπεν εἴλεν ωστ' ἀπὸν ἀποξεθύμανε Κρήτ.

ἀποξεκάνω πολλαχ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεκάνω.

'Εξαντλῶ, ἐκδαπανῶ, ἐκπονῶ, ἔξαφανίζω καθ' δλοκληρίαν: "Ο, τι κι ἀν είλε 'ς τὸ χωριό του τ' ἀποξέκανε πολλαχ. Πέρασαν οἱ τσέτες κι ἀποξέκαναν τὸ χωριό (τσέτες = ἀτακτοι στρατιῶται) Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἔξεκάνω.

ἀποξεκοιλιάζω ἐνιαχ. ἀποξεκοιλιάζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεκοιλιάζω.

Τελειώνω τὸ τὴν ἔξαγωγὴν τῶν ἐντοσθίων.

ἀποξεκουκίζω Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεκουκίζω.

Καθαρίζω ἐντελῶς τὸν σῖτον κττ. ἀπὸ ἔνων σπόρων: 'Ἀποξεκούκισα τὸ σ'τάρι (δηλ. ἀπὸ τὸ κριθάρι κττ.) || *Ἀσμ. Μὰ 'ς τὴ γερά γειτόνισσα τὸ 'δωσα 'γώ καὶ 'κεῖνο καὶ μοῦ τ' ἀποξεκούκισε καὶ τό 'καμα οῦλο φίνο.

ἀποξενεύω Πελοπν. (Άνδρίτσ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀπόξενος.

Γίνομαι ἀπόξενος, ἀπομακρύνομαι ἀπό τίνος: Μᾶς ἀποξένεψε δ δάσκαλος.

ἀποξεννοιάζω Κρήτ. Χίος κ.ά.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἔξεννοιάζω.

Παύω τελείως νὰ ἐνδιαφέρωμαι περὶ τίνος, ἀφροντιστῶ.

ἀπόξενος ἐπίθ. πολλαχ. ἀπόξενος βόρ. Ιδιώμ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ούσ. ξένος. Πβ. καὶ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπόξενος = ἀφιλόξενος.

Ἐντελῶς ξένος, πάντοτε μετὰ τοῦ ξένος πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας τῆς ἀλλοτριότητος: Ὁ δεῖνα εἶναι ξένος καὶ ἀπόξενος πολλαχ. || Ἀσμ.

Ἄσπρη παράσπρη βαμπακεὰ ποῦ εἶχα 'ς τὴν αὐλή μου, τὴν σκάλιζα, τὴν πότιζα, τὴν εἶχα γιὰ δική μου, μά 'ρθε ξένος καὶ ἀπόξενος, ἥρθε καὶ μοῦ τὴν πῆρε Πελοπν. (Οἰν.)

ἀποξενυχτίζω Ἀθῆν. κ.ἄ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξενυχτίζω.

1) Διέρχομαι τὴν νύκτα ἄγρυπνος: Μ' ἔπιασε ἀγρυπνία καὶ ἀπόξενύχτισα. Σὰν ἀποξενυχτισμένος φαίνεσαι (νυσταλέος).

2) Μετβ. συντροφεύω τινὰ ἄγρυπνος, οἴον τὸν νεκρόν, τὸν ἀσθενῆ: Ἀποξενύχτισαν τὸν νεκρὸν μὲ μοιδολόγα. Συνών. ξενυχτίζω.

ἀποξένωμα τό, σύνηθ. ἀποξένωμαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξένων.

Τὸ νὰ θεωρῇ τις κάνενα ξένον, ἐπὶ συγγενῶν συνήθως.

ἀποξενώνω σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἴμερ. Ὁφ. Τραπ.)

ποξενώνω ἐνιαχ. ἀποξιρώνου Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. Σκόπ. κ.ἄ. ἀποξενούκον Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀποξενῶ, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀποξενοῦμας.

1) Καθιστῶ τινα οίονεὶ ξένον, θεωρῶ ξένον ἐπὶ τέκνων καὶ συγγενῶν σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἴμερ. Ὁφ. Τραπ.) Τσακων.: Μὲ ἀποξένωσε ὁ ἄντρας μου - ὁ θεῖος μου - ὁ ἀδερφός μου κττ. Ἀποξένωσε τὸ παιδί του. Μὲ τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀποξενωθῆκαμε σύνηθ. Ποξενώνται τὸ φηλυκό (οίονεὶ καθίσταται ξένον ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκογενείας) Σίφν. Τοῦτο ἐπεξένωσε με ἀδελφό μ' Τραπ. Ἐπεξενῶθεν ἀσ' οοῦ θείου ἀτ' αὐτόθ. Τὸ παιδίν ἐπεξενῶθε μας (μᾶς ἀποξενώθηκε) Ἴμερ. β) Ἀπομακρύνω Θράκ.: Οὐ γιατρὸς βούλλουσιν τὰ δέντρα γιὰ ν' ἀποξιρώσ' τὸν ἀστένεια. Μέσ. ἀπομακρύνομαι τινος, παύω νὰ συναναστρέψωμαί τινα Πόντ. (Ἴμερ.): Ἐπεξενῶθεν ἀσ' οὴ γειτονίαν ἐμονν. 2) Ἀποξενῶ τινα τῆς πατρικῆς περιουσίας, ἀποκληρώνω Ἡπ. (Ζαγόρ.) Κρήτ. κ.ἄ.: Ἐποξένωσε τὰ παιδιά *dov* κ' ἥδωκε τὸ πρᾶμα *dov* 'ς ἦναν ἀνιψό *dov* Κρήτ.

ἀποξενώτερος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακεδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπόξενος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώτερος.

Ο μὴ στενὸς συγγενῆς: «Τὸ Σάββατο τὸ ἑσπέρας συναθροίζονται εἰς τὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ οἱ κεκλημένοι φέροντες οἱ μὲν στενοὶ συγγενεῖς πέντε ἔως ἑπτά πίττες, οἱ δὲ ἀποξενώτεροι δύο ἔως τρεῖς» (ἐκ περιγραφῆς γάμου).

ἀποξεξυπνῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεξυπνῶ.

Κοιμώμενόν τινα ἔξεγειρω, ἔξυπνίζω τινά: Μὲ τοοι φωνὲς μ' ἐποξεξυπνήσανε.

ἀποξεραίνω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀποξιραίνον βόρ. ίδιωμ. ἀποξεραίνω ἐνιαχ. πονξιραίνον ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεραίνω.

1) Ξηραίνω ἐντελῶς: Ἐσὺ δὰ τοοὶ ἀποξέρανες τοοὶ σμαρίδες Θήρ. Ὁ κῆπος θέλει πότισμα, γιατὶ δ' ἀποξεραθοῦν οἰ-γ-ἀγουρρεὶς Κρήτ. β) Μέσ. μένω κατάπληκτος ὑπὸ αιφνιδίας τινὸς εἰδήσεως ἡ ὑπὸ λύπης Κρήτ.: Ἐποξεράθηκα ὅδε δό 'κουσα. Ἐποξεράθηκεν ὅδὲν ἥκουσε πῶς ἐσκοτώθηκεν ἀδερφός τοῃ. Συνών. ξεραίνομας (ἰδ. ξεραίνω).

2) Μέσ. παύω νὰ είμαι ξηρός, γίνομαι ὑγρός τέως ξηρός ὧν Πόντ. (Τραπ.): Ἐπεξεράθαν τὰ φύλλα ἀπέσ' 'ς οοῦ νερόν.

ἀποξέραμμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξέραμαν.

Μεταβολὴ τῆς ξηρότητος εἰς ύγρότητα.

ἀποξέραμμδος δ, ἀμάρτ. ἀποξέραμ-μδος Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξέραμαν.

Κατάπληξις: Φρ. Ἐξι καὶ ξερὸς καὶ ἀποξέραμ-μδος! (ἐνν. νὰ σὲ πιάσῃ! 'Απάντησις πρὸς τὸν ἀποχρινόμενον ξ! ξ!)

ἀποξέρανίσκω ἀμάρτ. ποξέρανίσκω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερανίσκω.

Μαλακώνων ξηρόν τι πρᾶγμα: Τὸ ζυμάριν ἐν' 'πολ-λὰ σκληρὸν τᾶι 'ποξέρανέ το κομ-μάτιν.

ἀποξέρνῶ πολλαχ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερνῶ.

Ἐκβάλλων δι' ἐμετοῦ τὸ περιεχόμενον τοῦ στομάχου παύω πλέον νὰ ἐμῶ: Ὄσα ἔφαγε τὰ ξέρασε καὶ τὰ ἀποξέρασε.

ἀπόξερος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιθ. ξερός.

Κατάπληκτος ἐνθ' ἀν.: Φρ. Ξερὸς καὶ ἀπόξερος! (ἐνν. νὰ μείνῃς! 'Απάντησις πρὸς τὸν ἀποχρινόμενον δὲν ξερός) Θήρ.

ἀποξερριζώνω πολλαχ. ἀποξιρριζώνου ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερριζώνω.

Ἐκριζῶ ἐντελῶς, ἀφανίζω: Ἀσμ.

Τὶ βάρεσε τὸ μόλεσμα καὶ ἡ κακεὶα χολέρα κ' ἐκεῖ δπὸν θελ' εῦρει τρεῖς παίρνει μόνο τοὺς δύο | . . . καὶ ὅπου εῦρη ἔνα μοναχό, τὸν ἀποξερριζώνει

ἀποξερρίχνω ἀμάρτ. ἀποξερρίχνου Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερρίχνω.

1) Ἀπορρίπτω, ἀποβάλλω. 2) Ἐνεργῶ ἡ πάσχω ἔκτρωσιν. Συνών. οίχνω.

ἀποξεσκίδι τό, ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωὴ 101

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξεσκίδω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Τὸ διὰ τῆς σχίσεως ἡ ἀπορρακώσεως ὑπόλειμμα, ράκος: Ποίημ.

* * * Τὰ ίδια ποῦ ἦτανε οἱ χιτῶνες καὶ οἱ πορφύρες μου, ἀπομεινάρια ἀπάνου σας καὶ ἀποξεσκίδα.

ἀποξεσκίζω πολλαχ. ἀποξισκίζου βόρ. ίδιωμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεσκίζω.

1) Σχίζω ἐντελῶς: Ἡταν σκισμένο τὸ παντελόνι τον καὶ ἀποξεσκίσηκε. Μήγ τὸ ξαναφορέσσης ἀμπάλωτο καὶ ἀποξεσκίσῃ. 2) Μέσ. μεταφ. ἀποβάλλω πᾶσαν αἰδῶ, ἀπαναισχυντῶ: Δὲν εἶναι νὰ τὴν μπάζης σπίτι σου, γιατὶ ἀποξεσκίσηκε (κατήντησε μοιχαλίς).

ἀποξεσκολίζω Κρήτ. Κῶς κ.ἄ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεσκολίζω.

Παύω φοιτῶν εἰς σχολεῖον ἐνθ' ἀν.: Εύτος ἀποξεσκόλισε, δὲ δοῦ χρειγμάζουδαι ἄλλα γράμματα Κρήτ.

ἀπόξεσμα τό, Κάσ.

Τὸ μεσν. ούσ. ἀπόξεσμα.

Τὸ διὰ τῆς ξέσεως λαμβανόμενον, ξέσμα: 'Απόξεσμα τοῦ βαρελλιοῦ.

ἀποξετέλειωμα τό, Κρήτ. (Κατσιδ. κ.ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξετέλειων.

